

Ek II**UNCITRAL Uluslararası Ticari Arabuluculuk ve Arabuluculuktan Kaynaklanan Uluslararası Sulh Sözleşmeleri Model Kanunu, 2018 (UNCITRAL Uluslararası Ticari Uzlaşma Model Kanunu, 2002’de değişiklik yapan)****Bölüm 1 - Genel hükümler****Madde 1. Kanunun uygulama kapsamı ve tanımlar**

1. Bu Kanun uluslararası ticari¹ arabuluculuk² ve uluslararası sulh sözleşmeleri için geçerlidir.
2. Bu kanunun amaçları doğrultusunda, “arabulucu”, tek bir arabulucu veya iki veya daha fazla arabulucu anlamına gelir.
3. Bu kanunun amaçları doğrultusunda, arabuluculuk ve uzlaşma ifadeleri ya da benzer anlama sahip bir ifade ile atıfta bulunulmuş olsun ya da olmasın, “arabuluculuk”, tarafların üçüncü bir kişi ya da kişilerden (“arabulucu”), bir sözleşmeden veya başka bir hukuki ilişkiden kaynaklanan ya da bu ilişkiyle ilgili uyuşmazlıklarında dostane bir şekilde çözüme ulaşma çabalarında kendilerine yardımcı olmalarını istedikleri bir süreç anlamına gelir. Arabulucu, uyuşmazlığa taraflar için zorunlu bir çözüm getirme yetkisine sahip değildir.

Madde 2. Yorumlama

1. Bu yasanın yorumlanmasında, uluslararası kökenine ve uygulanmasında yeknesaklığın geliştirilmesine ve iyi niyetin gözetilmesine duyulan ihtiyaç göz önünde bulundurulmalıdır.
2. Bu Kanuna tabi olan ve bu Kanunda açıkça yer almayan hususlara ilişkin sorular, bu Kanunun dayandığı genel esaslara uygun olarak çözülmelidir.

Bölüm 2 - Uluslararası ticari arabuluculuk**Madde 3. Bölümün uygulama kapsamı ve tanımlar**

1. Bu bölüm uluslararası³ ticari arabuluculuk için geçerlidir.

¹ “Ticari” terimi, sözleşmeye dayalı olsun ya da olmasın, ticari nitelikteki tüm ilişkilerden kaynaklanan konuları kapsayacak şekilde geniş olarak yorumlanmalıdır. Ticari nitelikteki ilişkiler arasında aşağıdaki işlemler yer alır, ancak bunlarla sınırlı değildir: mal veya hizmetlerin temini veya takas edilmesi için herhangi bir ticari işlem; dağıtım sözleşmeleri; ticari temsilcilik veya acentelik; faktoring; kiralama; yapı işleri; danışmanlık; mühendislik; lisanslama; yatırım; finansman; bankacılık; sigorta; işletme sözleşmesi veya imtiyaz; ortak girişim ve diğer endüstriyel veya ticari iş birliği biçimleri ve malların veya yolcuların hava, deniz, demir yolu veya kara yolu ile taşınması.

² Daha önce kabul edilen metinlerinde ve ilgili belgelerinde UNCITRAL, “uzlaşma” ve “arabuluculuk” terimlerinin birbirinin yerine geçebileceği düşüncesiyle “uzlaşma” terimini kullanmıştır. Komisyon, bu Model yasanın hazırlarken, terimlerin fiili ve pratik kullanımını benimsemek amacıyla ve bu değişikliğin Model Yasanın tanıtımını kolaylaştıracağı ve görünürlüğünü artıracacağı umuduyla “arabuluculuk” terimini kullanmaya karar vermiştir. Terminolojideki bu değişikliğin herhangi bir somut veya kavramsal etkisi yoktur.

³ Bu bölümü hem yerel hem de uluslararası arabuluculuğa başvurmak amacıyla yürürlüğe koymak isteyen devletler, metinde aşağıdaki değişiklikleri dikkate almak isteyebilirler:

2. Arabuluculuk aşağıdaki durumlarda “uluslararası”dır;
  - (a) Arabuluculuk yapacak olan bir sözleşmenin taraflarının iş yerleri, bu sözleşmenin imzalandığı sırada, farklı Ülkelerde bulunuyorsa veya
  - (b) Tarafların iş yerlerinin bulunduğu Ülke, aşağıdaki Ülkelerin ikisinden de farklı bir Ülke ise:
    - (i) Ticari ilişkinin yükümlülüklerinin önemli bir kısmının yerine getirileceği Ülke veya
    - (ii) Uyuşmazlığın konusunun en yakından bağlantılı olduğu Ülke.
3. 2. paragrafın amaçları bakımından:
  - (a) Bir tarafın birden fazla iş yeri varsa, iş yeri arabuluculuk yapılacak anlaşma ile en yakın ilişkiye sahip olanıdır;
  - (b) Eğer bir tarafın bir iş yeri yoksa atıf bu tarafın olağan adresine yapılacaktır.
4. Bu bölüm, taraflar arabuluculuğun uluslararası olduğunu kabul ettiğinde veya bu bölümün uygulanabilirliğini kabul ettiğinde, ticari arabuluculuk için de geçerlidir.
5. Taraflar bu bölümün uygulanabilirliğini hariç tutmayı kabul etmekte özgürdür.
6. Bu maddenin 7. paragrafının hükümlerine tabi olmak üzere, bu bölüm, bir uyuşmazlığın ortaya çıkmasından önce veya sonra taraflar arasında varılan bir anlaşma, kanunla belirlenmiş bir yükümlülük veya bir mahkemenin, tahkim heyetinin ya da yetkili bir devlet kurumunun yönlendirmesi veya önerisi de dâhil olmak üzere, arabuluculuğun dayanağı olan esastan bağımsız olarak geçerlidir.
7. Bu bölüm aşağıdaki durumlar için geçerli değildir:
  - (a) Bir hâkimin veya hakemin, adli işlemler ya da tahkim işlemleri sırasında, bir anlaşmayı kolaylaştırmaya çalıştığı durumlar;
  - (b) [...].

Madde 4. Mutabakat ile sapma

Madde 7, paragraf 3 hükümleri hariç olmak üzere, taraflar bu bölümün hükümlerinden herhangi birini hariç tutma veya bunlardan sapma konusunda anlaşabilirler.

Madde 5. Arabuluculuk işlemlerinin başlaması⁴

1. Ortaya çıkmış olan bir uyuşmazlık ile ilgili arabuluculuk işlemleri, bu

-
- 1 ve 3. maddelerin 1. paragrafındaki “uluslararası” kelimesini silmeyi ve
  - 3. maddenin 2, 3 ve 4. paragraflarını silmeyi ve paragraflara yapılan atıfları buna göre değiştirmeyi.

⁴ Sınırlama süresinin askıya alınmasına ilişkin bir hüküm kabul etmek isteyebilecek Devletler için aşağıdaki metin önerilmektedir:

Madde X. Zaman aşımı süresinin durması

1. Arabuluculuk işlemleri başladığında, arabuluculuğun konusu olan iddiaya ilişkin zaman

uyuşmazlığın taraflarının arabuluculuk işlemlerine katılmayı kabul ettiği gün başlar.

2. Başka bir tarafı arabuluculuk için davet etmiş olan taraf, davetin gönderildiği günden itibaren 30 gün içerisinde veya davette belirtilen başka bir süre içerisinde daveti kabul etmezse, söz konusu taraf bunu arabuluculuk davetinin reddi olarak kabul etmeyi seçebilir.

Madde 6. Arabulucuların sayısı ve atanması

1. Taraflar iki veya daha fazla arabulucu olmasını kabul etmedikçe, bir arabulucu olacaktır.

2. Taraflar, arabulucu veya arabulucuların atanmaları konusunda farklı bir prosedür üzerinde anlaşmaya varmadıkça, bunlar üzerinde anlaşmaya varmak için çaba göstereceklerdir.

3. Taraflar, arabulucuların atanması ile bağlantılı olarak bir kurum veya kişinin yardımını isteyebilir. Özellikle:

(a) Bir taraf, böyle bir kurum veya kişiden arabuluculuk yapmak üzere uygun kişileri önermesini isteyebilir veya

(b) Taraflar, bir veya daha fazla arabulucunun atanmasının doğrudan böyle bir kurum veya kişi tarafından yapılmasını kabul edebilirler.

4. Arabuluculuk yapmak üzere kişilerin önerilmesi veya atanmasında, kurum veya kişi, bağımsız ve tarafsız bir arabulucunun atanmasını güvence altına almasını sağlayabilecek hususları göz önünde bulundurmalı ve uygun olduğunda, tarafların vatandaşlıkları dışındaki bir vatandaşlığa sahip bir arabulucunun atanmasının önerilip önerilemeyeceğini dikkate almalıdır.

5. Bir kişi, arabulucu olarak atanması ile ilgili olarak kendisine başvurulduğunda, tarafsızlığı ya da bağımsızlığı konusunda haklı şüphelere yol açabilecek her türlü durumu açıklamalıdır. Bir arabulucu, atandığı andan itibaren ve arabuluculuk işlemleri boyunca, kendisi tarafından daha önceden bilgi verilmiş olmadıkça, bu tür durumları taraflara gecikmeksizin açıklayacaktır.

Madde 7. Arabuluculuğun yürütülmesi

1. Taraflar, arabuluculuğun nasıl yürütüleceği konusunda bir dizi kurala atıfta bulunarak veya başka bir şekilde anlaşmakta özgürdürler.

2. Arabuluculuğun nasıl yapılacağına dair bir mutabakata varılamaması durumunda, arabulucu, davanın koşullarını, tarafların ifade edebileceği tüm isteklerini ve uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulması ihtiyacını dikkate alarak kendisinin uygun gördüğü şekilde arabuluculuk işlemlerini yürütebilir.

3. Her hâlükârda, arabulucu, işlemleri yürütürken, taraflara adil

---

aşımı süresi durur.

2. Arabuluculuk işlemlerinin sulh sözleşmesi yapılmaksızın sona erdiği durumlarda, zaman aşımı süresi, arabuluculuğun sulh sözleşmesi yapılmadan sona erdiği andan itibaren işlemeye devam eder.

davranmaya çalışır ve bunu yaparken, davanın koşullarını dikkate alır.

4. Arabulucu, arabuluculuk işlemlerinin herhangi bir aşamasında, uyuşmazlığın çözümü için önerilerde bulunabilir.

Madde 8. Arabulucu ve taraflar arasındaki iletişim

Arabulucu, taraflarla birlikte veya her biriyle ayrı ayrı görüşebilir veya iletişim kurabilir.

Madde 9. Bilgilerin açıklanması

Arabulucu, uyuşmazlıkla ilgili bilgileri bir taraftan aldığı anda, bu bilgilerin özünü arabuluculuğun bir diğer tarafına açıklayabilir. Bununla birlikte, bir taraf, gizli tutulmasına yönelik belirli bir koşula bağlı olarak arabulucuya herhangi bir bilgi verdiğinde, bu bilgi, arabuluculuğun diğer herhangi bir tarafına açıklanmayacaktır.

Madde 10. Gizlilik

Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, arabuluculuk işlemlerine ilişkin tüm bilgiler, yasalar uyarınca veya bir sulh sözleşmesinin uygulanması ya da icra edilmesi amacıyla açıklamanın gerekli olduğu durumlar dışında gizli tutulacaktır.

Madde 11. Diğer işlemlerdeki delillerin kabul edilebilirliği

1. Arabuluculuk işlemlerinin bir tarafı, arabulucu ve arabuluculuk işlemlerinin yönetiminde yer alanlar da dâhil olmak üzere herhangi bir üçüncü kişi, aşağıdaki konulardan herhangi birine ilişkin olarak, tahkim yargılaması, adli yargılama veya benzeri yargılamalarda bunlara dayanamaz, bunları kanıt olarak sunamaz veya tanıklık yapamaz veya ifade veremez:

(a) Bir tarafça arabuluculuk işlemlerine katılma daveti veya bir tarafın arabuluculuk işlemlerine katılmaya istekli olması durumu;

(b) Uyuşmazlığın olası bir çözümü ile ilgili olarak arabuluculukta bir tarafça ifade edilen görüşler veya öneriler;

(c) Arabuluculuk işlemleri sırasında bir tarafça verilen beyanlar veya yapılan kabuller;

(d) Arabulucu tarafından yapılan öneriler;

(e) Bir tarafın arabulucu tarafından yapılan bir sulh önerisini kabul etmeye istekli olduğunu belirtmiş olması;

(f) Sadece arabuluculuk işlemleri amacıyla hazırlanmış bir belge.

2. Bu maddenin 1. paragrafı, burada belirtilen bilgi veya kanıtın biçiminden bağımsız olarak geçerlidir.

3. Bu maddenin 1. paragrafında belirtilen bilgilerin açıklanmasına, tahkim heyeti, mahkeme veya diğer yetkili devlet kurumları tarafından karar verilmeyecek olup, bu tür bilgilerin bu maddenin 1. paragrafına aykırı olarak kanıt olarak sunulması durumunda, bu kanıtın kabul edilemez olduğuna

karar verilecektir. Bununla birlikte, bu tür bilgiler, yasaların gerektirdiği ölçüde veya bir sulh sözleşmesinin uygulanması veya icra edilmesi amacıyla açıklanabilir ya da kanıt olarak kabul edilebilir.

4. Bu maddenin 1, 2 ve 3. paragraflarının hükümleri, tahkim yargılaması, adli yargılama veya benzeri yargılamaların, arabuluculuk işlemlerinin konusu olan veya geçmişte konusu olmuş uyuşmazlıkla ilgili olup olmadığı bakımından geçerlidir.

5. Bu maddenin 1. paragrafının sınırlamalarına tabi olarak, tahkim yargılaması veya adli yargılama ya da benzeri yargılamalarda diğer türlü kabul edilebilir olan deliller, arabuluculukta kullanılmış olmasının bir sonucu olarak kabul edilemez hâle gelmez.

Madde 12. Arabuluculuk işlemlerinin sona ermesi

Arabuluculuk aşağıdaki durumlarda sona erdirilir:

- (a) Taraflarca bir sulh sözleşmesi yapılmasıyla, sözleşme tarihinde;
- (b) Arabulucunun, taraflarla istişarede bulunduktan sonra, arabuluculuk için daha fazla çaba sarf etmenin artık makul olmadığına ilişkin açıklaması ile açıklamanın yapıldığı tarihte;
- (c) Tarafların, arabulucuya, arabuluculuk işlemlerinin sona erdiğine ilişkin açıklamaları ile açıklamanın yapıldığı tarihte veya
- (d) Bir tarafın diğer taraf ya da taraflara ve atanmış ise arabulucuya, arabuluculuk işlemlerinin sona erdiğine ilişkin açıklaması ile açıklamanın yapıldığı tarihte.

Madde 13. Hakem olarak hareket eden arabulucu

Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, arabulucu, arabuluculuk işleminin konusu olmuş veya olan bir uyuşmazlık ya da aynı sözleşmeden veya yasal ilişkiden veya ilgili herhangi bir sözleşmeden ya da yasal ilişkiden kaynaklanan başka bir uyuşmazlık ile ilgili hakem olarak hareket etmeyecektir.

Madde 14. Hakeme veya adli yargılamaya başvurma

Tarafların, mevcut veya gelecekteki bir uyuşmazlık ile ilgili olarak belirli bir süre içinde veya belirli bir olay meydana gelene kadar arabuluculuk yapmayı kabul ettikleri ve hakem yargılaması veya adli yargılama başlatmayacaklarını açıkça taahhüt ettikleri durumlarda, bu tür bir taahhüt, tahkim veya mahkeme tarafından, bir tarafın haklarını korumak için gerekli olduğu ölçüde hariç olmak üzere, taahhüdün koşullarına uyuluncaya kadar yürürlüğe konulmayacaktır. Bu tür bir yargılama işleminin başlatılması, başlı başına arabuluculuğa gitme mutabakatından feragat veya arabuluculuk işlemlerinin sona erdirilmesi olarak kabul edilmeyecektir.

Madde 15. Sulh sözleşmelerinin bağlayıcı ve icra edilebilir niteliği

Taraflar bir uyuşmazlığı çözen bir sözleşme yaparlarsa, bu sulh

sözleşmesi bağlayıcı ve icra edilebilir niteliktedir.

Bölüm 3 - Uluslararası sulh sözleşmeleri⁵

Madde 16. Bölümün uygulama kapsamı ve tanımlar

1. Bu bölüm, arabuluculuktan kaynaklanan ve taraflarca bir ticari uyuşmazlığı çözümlmek için yazılı olarak yapılan uluslararası sözleşmeler için geçerlidir (“sulh sözleşmeleri”).⁶

2. Bu bölüm aşağıdaki sulh sözleşmeleri için geçerli değildir:

(a) Taraflardan biri (bir tüketici) tarafından kişisel, aile veya hane halkı amaçları bakımından yapılan işlemlerden kaynaklanan bir uyuşmazlığı çözmek için sonuçlandırılanlar;

(b) Aile, miras veya iş hukuku ile ilgili olanlar.

3. Bu bölüm aşağıdaki durumlar için geçerli değildir:

(a) Aşağıdaki sulh sözleşmeleri:

(i) Bir mahkeme tarafından onaylanmış veya bir yargılama sırasında bir mahkeme önünde sonuçlandırılmış olanlar ve

(ii) Bu mahkemenin bulunduğu Ülkede bir karar olarak icra edilebilir olanlar;

(b) Tahkim kararı olarak kaydedilen ve icra edilebilir olan sulh sözleşmeleri.

4. Bir sulh sözleşmesi, aşağıdaki durumlarda, sulh sözleşmesinin imzalanması sırasında “uluslararası”dır:⁷

(a) Eğer sulh sözleşmesinin en az iki tarafının farklı Ülkelerde kendi iş yerleri bulunuyorsa veya

(b) Sulh sözleşmesinin taraflarının iş yerlerinin bulunduğu Ülke, aşağıdaki Ülkelerin ikisinden de farklı bir Ülke ise:

(i) Sulh sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerin önemli bir kısmının yerine getirileceği Ülke veya

(ii) Sulh sözleşmesinin konusunun en yakından bağlantılı olduğu Ülke.

5. 4. paragrafın amaçları bakımından:

(a) Bir tarafın birden fazla iş yeri varsa, ilgili iş yeri, sulh sözleşmesinin imzalandığı sırada taraflar tarafından bilinen veya düşünülen koşullar göz önüne alındığında, sulh sözleşmesiyle çözülen anlaşmazlık ile en yakın

⁵ Bir Devlet, arabuluculuktan kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmaksızın, bir uyuşmazlığı çözüme kavuşturan sözleşmelere uygulamak için bu bölümü yasalaştırmayı düşünebilir. Bu durumda ilgili maddelerde ayarlamalar yapılması gerekecektir.

⁶ Bir Devlet, bu bölümü yalnızca sulh sözleşmesinin taraflarının başvurusunu kabul ettiği durumlarda uygulamak üzere yasalaştırmayı düşünebilirler.

⁷ Bir Devlet, paragraf 4’e aşağıdaki alt paragrafı ekleyerek “uluslararası” sulh sözleşmesinin tanımını genişletmeyi düşünebilir: “Bir sulh sözleşmesi, Madde 3, paragraf 2, 3 ve 4’te tanımlandığı şekilde uluslararası arabuluculuktan kaynaklanıyorsa, bu durumda da “uluslararası” niteliktedir.”

ilişkiye sahip olanıdır;

(b) Bir tarafın iş yeri yoksa, bu tarafın olağan ikametgâhına atıfta bulunulacaktır.

6. Bir sulh sözleşmesinin içeriği herhangi bir biçimde kaydedilmişse “yazılı”dır. Bir sulh sözleşmesinin yazılı olması şartı, içinde yer alan bilgilerin daha sonra başvurmak üzere kullanılabilme üzere erişilebilir olması durumunda elektronik bir iletişim ile karşılanmış olur.

Madde 17. Genel İlkeler

1. Bir sulh sözleşmesi, bu Devletin usul kurallarına uygun olarak ve bu bölümde belirtilen koşullar uyarınca icra edilecektir.

2. Bir tarafın bir sulh sözleşmesi ile zaten çözüldüğünü iddia ettiği bir konuyla ilgili bir uyuşmazlık ortaya çıkarsa, söz konusu taraf, bu Devletin usul kurallarına uygun olarak ve bu bölümde belirtilen koşullar uyarınca, konunun zaten çözülmüş olduğunu kanıtlamak için sulh sözleşmesine başvurabilir.

Madde 18. Sulh sözleşmesine dayanmak için gereklilikler

1. Bu bölüm uyarınca bir sulh sözleşmesine dayanan bir taraf, bu Devletin yetkili makamına aşağıdakileri sunacaktır:

- (a) Taraflarca imzalanan sulh sözleşmesini;
- (b) Sulh sözleşmesinin arabuluculuktan kaynaklandığına dair kanıtları. Örneğin:
  - (i) Arabulucunun sulh sözleşmesi üzerindeki imzası;
  - (ii) Arabuluculuğun gerçekleştirildiğini gösteren arabulucu tarafından imzalanmış bir belge;
  - (iii) Arabuluculuğu yöneten kurum tarafından yapılan bir tasdik veya
  - (iv) (i), (ii) veya (iii)'ün olmaması durumunda, yetkili makam tarafından kabul edilebilir başka bir kanıt.

2. Bir sulh sözleşmesinin taraflarca veya söz konusuysa arabulucu tarafından imzalanması koşulu, bir elektronik iletişim ile ilgili olarak, aşağıdaki durumlarda yerine getirilmiş olur:

(a) Tarafların veya arabulucunun tanımlanmak ve tarafların veya arabulucunun elektronik iletişimde yer alan bilgilerle ilgili niyetini belirtmek için bir yöntem kullanılırsa ve

- (b) Eğer kullanılan yöntem:
  - (i) İlgili herhangi bir anlaşma da dâhil olmak üzere, tüm koşullar ışığında, elektronik iletişim oluşturulduğu veya iletildiği amaç için uygun şekilde güvenilir ise veya
  - (ii) Yukarıdaki alt paragraf (a)'da açıklanan işlevleri tek başına veya daha fazla kanıtla birlikte yerine getirdiği kanıtlanmış ise.

3. Sulh sözleşmesi bu Devletin resmî dilinde değilse, yetkili makam bu dile çevrilmesini talep edebilir.
4. Yetkili makam, bu bölümün gerekliliklerine uyulduğunu doğrulamak için gerekli herhangi bir belgeyi talep edebilir.
5. Çözüm talebi dikkate alındığında, yetkili makam hızlı bir şekilde hareket edecektir.

Madde 19. Çözüm sunmayı reddetme gerekçeleri

1. Bu Devletin yetkili makamı, aleyhine çözüm aranan tarafın talebi üzerine, ancak söz konusu tarafın yetkili makama aşağıdaki konularda bir kanıt sunması hâlinde, çözüm sunmayı reddedebilir:
  - (a) Sulh sözleşmesinin taraflarından birinin hukuki ehliyetinin olmaması;
  - (b) Dayanılmak istenen sulh sözleşmesinin:
    - (i) Tarafların geçerli bir şekilde tabi olduğu yasaya göre ya da buna dair herhangi bir belirtinin olmaması hâlinde, yetkili makam tarafından uygulanabilir kabul edilen yasaya göre hükümsüz ve geçersiz, işlevsiz ya da uygulanamaz olması;
    - (ii) Kendi koşulları uyarınca bağlayıcı olmaması veya kesinleşmemiş olması veya
    - (iii) Daha sonradan değişikliğe uğramış olması;
  - (c) Sulh sözleşmesindeki yükümlülüklerin:
    - (i) Yerine getirilmiş olması veya
    - (ii) Açık ya da anlaşılabilir olmaması;
  - (d) Çözüm sunulmasının, sulh sözleşmesinin hükümlerine aykırı olacak olması;
  - (e) Söz konusu tarafın, eğer mevcut olmasaydı sulh sözleşmesini yapmayacak olduğu, arabulucu ya da arabuluculuk için geçerli olan standartların arabulucu tarafından ciddi şekilde ihlalinin söz konusu olması veya
  - (f) Arabulucunun, arabulucunun tarafsızlığı veya bağımsızlığı konusunda haklı şüpheler uyandıran koşulları taraflara açıklamamış olması ve bu tür bir açıklamanın yapılmamasının, eğer bu açıklama yapılmış olsaydı bir tarafın sulh sözleşmesini yapmayacak olduğu, söz konusu taraf üzerinde önemli bir etkisi ya da haksız bir tesiri olmuş olması.
2. Bu Devletin yetkili makamı, aşağıdaki durumları tespit ederse, yine çözüm sunmayı reddedebilir:
  - (a) Çözüm sunulmasının, bu Devletin kamu düzenine aykırı olduğunu veya
  - (b) Uyuşmazlığın konusunun bu Devletin yasalarına göre arabuluculuk yoluyla çözüme kavuşturulmasının mümkün olmadığını.

Madde 20. Paralel başvurular veya talepler

Eğer bir sulh sözleşmesi ile ilgili bir başvuru veya talep, mahkemeye, tahkim heyetine veya 18. madde uyarınca talep edilen çözüm yolunu işleme koyabilecek başka bir yetkili makama yapılmışsa, bu tür bir çözümün talep edildiği bu Devletin yetkili makamı, uygun gördüğü takdirde, kararı erteleyebilir ve ayrıca, bir tarafın talebi üzerine, diğer tarafın uygun bir teminat vermesine karar verebilir.